

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně **O. G.**, zast. advokátem JUDr. Jaroslavem Komárkem, se sídlem AK Evropská 8, Cheb, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2004, č. j. 24 Az 2321/2003 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností brojí stěžovatelka proti výše označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2003, č. j. OAM-5783/VL-07-12-2003, kterým jí nebyl udělen azyl podle § 12, §13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů; současně bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle § 91 citovaného zákona. V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatelka důvod ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Soud nesprávně vyhodnotil spisový materiál žalovaného, který z něho dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňuje žádnou ze stanovených podmínek k udělení azylu ve smyslu § 12 – § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka dále tvrdí, že po návratu na Ukrajinu bude perzekuována ze strany státního aparátu a následně i uvězněna, protože požádala v České republice o azyl. Rovněž bez významu není, že její otec byl pro vlastizradu odsouzen, a proto jí hrozí

pronásledování. Stěžovatelka namítá, že rozhodnutí žalovaného i rozsudek soudu je protiprávní a požaduje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladního účinku kasační stížnosti.

Žalovaný správní orgán popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. V dalším odkazuje na správní spis, z něhož vyplývá, že stěžovatelce nehrozí po návratu na Ukrajinu nebezpečí mučení, nelidského zacházení či trestu. Stěžovatelka argumentuje tvrzením, že někteří azylanti, ačkoli neporušili zákony, byly v souvislosti s jejich žádostí o azyl v zahraničí po svém návratu na Ukrajinu, uvězněni. Tato tvrzení nepodložila žádnými důkazy a ani ze zjištění žalovaného nevyplývá, že by věznění osob, které požádaly o azyl, mělo s touto skutečností přímou souvislost. Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde věc byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 13 zákona o azylu rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželu azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi.

Dle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že stěžovatelka požádala o udělení azylu dne 3. 11. 2003, v žádosti uvedla, že je ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, není a nikdy nebyla členkou žádné politické strany a nebylo proti ní vedeno trestní stíhání. Otec byl vojákem z povolání, a protože vyzradil vojenské tajemství, byl vězněn; z toho důvodu měla problémy ve škole, po přijímacích zkouškách nebyla přijata k dalšímu studiu. Protože neměla vzdělání, nemohla si najít práci. Protože nemohla studoval ani pracovat, opustila vlast a odjela do České republiky. V pohovoru konaném dne 7. 11. 2003 vedeném na žádost stěžovatelky v ruském jazyce dále uvedla, že když otce propustili z vězení, odešel od nich a zůstala sama s matkou. V té době vystřídala několik škol, protože se s ní jako s dcerou vlastizrádce nikdo nechtěl stýkat a spolužáci i učitelé jí to často vyčítali. Přihlásila se na dvě vysoké školy ve městě, kde bydlela, ale na žádnou nebyla přijata, neboť při zkouškách nedosáhla potřebného počtu bodů. Sama se však domnívá, že důvodem nepřijetí byla skutečnost, že je dcerou vlastizrádce. Bez dalšího vzdělání nemohla najít práci, proto odjela do České republiky a v době, kdy jí končila platnost víza, se rozhodla požádat o azyl. Potvrdila znovu, že důvodem odjezdu z vlasti a důvodem žádosti o azyl, byla skutečnost, že na Ukrajině nemohla studovat ani pracovat.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Stěžovatelka namítá, že správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav a soud na tomto hodnocení setrval.Tuto námitku uplatňuje v obecné rovině, aniž konkretizuje vady řízení, jichž se měl žalovaný dopustit, v čem konkrétně pochybil a v jakém směru nebyly vady odstraněny soudem, pouze nesouhlasí s hodnocením, na základě kterého jí nebyl udělen azyl dle § 12, resp. § 14 zákona o azylu.

Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve lhůtě třiceti dnů od zahájení správního řízení, vydá rozhodnutí dle ustanovení § 12 s dalšími akcesorickými výroky. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle

ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. V daném případě, kdy stěžovatelka žádost o udělení azylu odůvodnila nemožností studovat a pracovat, aniž by jakkoli zmiňovala své pronásledování za uplatňování politických práv, případně hrozbu pronásledování z důvodů rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož je občankou, žalovaný správně vyhodnotil situaci, následkem čehož jí nebyl udělen azyl. Domněnky stěžovatelky stran její perzekuce pro otcovo odsouzení zůstaly pouze v rovině obecného tvrzení, aniž by je sama podložila důkazy, z nichž by byla zřejmá přímá souvislost. Tato tvrzená skutečnost sama o sobě nemohla dosáhnout takové intenzity, aby ji bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Důvody stěžovatelkou uváděné nejsou z tohoto hlediska relevantní a nezakládají statut uprchlíka ve smyslu mezinárodního práva ani české právní úpravy.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je pak zřejmé, že se soud řádně zabýval námitkami stěžovatelky uplatněnými v žalobě a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Poučovací povinnost žalovaného v řízení o udělení azylu nemá představovat návod, jak azyl získat, tedy prezentaci důvodů, pro které je obvykle azyl poskytován. Na druhé straně správní řízení nesmí znemožnit žadateli o azyl sdělit všechny okolnosti, které sám považuje pro udělení azylu za významné. To bylo ze strany žalovaného dodrženo a stěžovatelka nebyla ve vypovězení důvodů, které ji k podání žádosti o azyl vedly, nikterak omezována. Postup žalovaného byl tak naprosto korektní a jako takový jej soud I. stupně i vyhodnotil.

Nejvyšší správní soud shodně se závěrem krajského soudu shledal rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněným, jeho závěry jsou logické a jsou odrazem řádně provedeného dokazování. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 vycházel. Stěžovatelka byla seznámena s podklady pro rozhodnutí, měla možnost se k nim vyjádřit, popř. navrhnout jejich doplnění, toto však neučinila.

V řízení nebyly stěžovatelkou tvrzeny žádné skutečnosti, pro které by byl důvod udělení azylu dle § 13 ani humanitárního azylu dle § 14 zákona.

Ze zpráv o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, jimiž se žalovaný ve svém rozhodnutí podrobně zabýval, nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Tvrzené obavy stěžovatelky z možného jednání státních orgánů na základě ničím nepodložených tvrzení o uvěznění osob, jež žádaly v zahraničí o azyl nebyly v řízení prokázány; nemají konečně oporu ani ve shromážděných informacích o stavu dodržování lidských práv.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 4. dubna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu